

T

A Szeged-Csanádi Egyházmegye magazinja

Toronyirány

INGYENES

XIV. évfolyam, 4. szám
2022. augusztus 12.

Boldogasszony Anyánk, régi nagy pátrónánk

Megyésnap Apor Vilmos ünnepén

Május 23-án, hétfőn, Boldog Apor Vilmos ünnepén szeged-csanádi megyésnapot tartottak a szemináriumban, melynek célja a növendékek és a szolgáló papság találkozása és kapcsolatépítése. A délutáni beszélge-

tést követően az ünnepi szentmisét Ft. Szigeti Antal, a békéscsabai Szent Antal Társszékesegyház plébánosa mutatta be. A találkozó közös vacsorával zárult.

Toronyirány

A Szeged-Csanádi Egyházmegye
magazinja

Megjelenik: évente hétszer

Kiadja: **Gerhardus Média Központ Kft.**
6720 Szeged, Aradi Vértanúk tere 2.

Felelős kiadó: **dr. Kiss-Rigó László**,
a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspöke

Felelős szerkesztő: **dr. Antal Zsolt**

Lapmenedzser: **Orosz László**

Nyomdai előkészítés: **WellCom Stúdió**

Nyomtatás: **Magyar Közlöny
Lap- és Könyvkiadó Kft.**

Eng. szám: **163/0819/2/2009**

A szerkesztőség elérhetőségei:
gerhardusmedia@gmail.com

+36 20 586 0102

A kéziratok rövidítésének jogát fenntartjuk.

BORÍTÓFOTÓ: THALER TAMÁS

Szemináriumi csoportkép

A 2021/2022-es tanévben a Szemináriumban 11 papnövendék készült a papi szolgálatra. Közülük 3 fő az I., 4 fő a IV. és 3 fő az V. évfolyamon tanult. Az év folyamán érkezett a közösségbe *Esiobu John Richard*, aki az előkészítő év során a magyar nyelvet tanulta.

Álló sor balról:

Esiobu John Richard,
Tapodi Krisztián, Huszár Ádám,
Tápai Leon, Péter Zoltán,
Kisjuhász Tibor, Gubena Ábel,
Tompá Szabolcs, Gáll Szabolcs,
Cocris Constantin Rudolf és
Dr. Kiss Rigó László

Ülő sor balról:

Dr. Serfőző Levente,
Dr. Kovács József, Veréb László

Tisztelt Olvasók, Kedves Testvérek!

A mostani covidos, háborús, energiaválságos és inflációs helyzetben fokozottabban foglalkozunk saját magunk és mások anyagi és vagyoni helyzetével, annak alakulásával. Néhány vasárnapal ezelőtt ez volt a témája a szentmise olvasmányainak.

Aki már részt vett legalább egyszer valamilyen nagy érdeklődést kiváltó, mindenkit érintő, fontos témában meghirdetett lakossági vagy bármilyen fórumon, az biztos, hogy találkozott egy egyszerre nevetséges és bosszantó jelenséggel. Mindig van valaki, aki ilyenkor váratlanul felszólal, vagy kérdez, és egy pitiáner, csak számára fontos, senkit sem érdeklő témával jön elő, hogy például: Polgármester úr, azonnal intézkedjen, mert a szomszéd kutyája halálra ijeszt, amikor vicsorítva néz rám! Hasonló történik az említett vasárnap evangéliumában. Jézus egy hatalmas érdeklődést kiváltó, nagy létszámú lakossági fórumot tart, közérdekű, mindenki életét közvetlenül érintő témákról beszél, ad tanítást, amikor egyszer csak valaki bekiabál neki: Mester! Szólj testvéremnek, ossza meg velem az örökséget! Jézus a beszélőt és a beszólót gyorsan helyreteresi, de ennek apropóján egy kis kitérőt tesz, hogy tanítást adjon a személy és a tulajdon kapcsolatáról, az embernek a saját tulajdonához kötődő viszonyáról. Ez minden kor minden társadalmában konfliktus, irigység, erőszak, gyűlölet forrása lehet. A hallgatók nem kapnak valamilyen receptet, amit minden esetben gondolkodás nélkül lehetne alkalmazni. A megoldás nem is valamilyen véres ideológia, mint az egyenlőség tetszetős jelszavát hangoztató francia forradalomé, vagy az önmagában értelmetlen népi demokráciára hivatkozó kommunista diktatúráké. Jézus alapelveket fogalmaz meg, melyet mindenkinek saját körülményei között érdemes tudatosan figyelembe venni, illetve veszélyekre figyelmeztet. Mindezt egy egyszerű, rövid példabeszéddel teszi. Egy vagyonos ember a zárszámadáskor szembe-sül azzal, hogy kiugróan magas lett a terméshozam, óriási profit keletkezett. Ahelyett, hogy mindent értelmesen kezelné, raktárakba gyűjt mindent, feltölti bankszámláit, és azt mondja magának: kész, eddig tartott a strapa, mostantól hátradőlök, megvan mindenem, csak élveznem kell az életet. De még aznap este egy váratlan vendég érkezik, aki megszólítja: te esztelen, még ma számon kérik lelkedet, azaz meghalsz. Kié lesz mindaz, amit gyűjtöttél? A mai füleknek a példa talán túlságosan is egyszerű és direkt. Pedig a cél nem a halállal való riogatás, hanem mindannyiunknak szóló figyelmeztetés. Az anyagi gazdagság veszélye abban áll, hogy azt, amink van, összetévesztjük azzal, amik vagyunk. Azt gondoljuk, hogy többek vagyunk, ha többet birtoklunk, ezzel pedig könnyen hatalmas bohócot tudunk csinálni magunkból.

Aki viszont saját személyiségét nem státuszszimbólumokkal, hanem örök szellemi, lelki értékekkel gazdagítja hittel, Isten ajándékaival, az ezt a gazdagságot a halállal sem veszíti el, hanem még inkább gyarapítja. Úgy vélem, a gondolat időszerű napjaikban is.

Szent István királyunk közbenjárásával kérjük Istent, hogy minden külső nehézség ellenére az utóbbi értékekben gazdagodjunk, amikor az egész nemzet első szent királyunk emlékét ünnepli.

Kiss-Rigó László
püspök

A hercegprímás makói látogatására emlékeztek

*Makón három napig tartó rendezvénysorozattal eleve-
nítették fel Mindszenty József 1948. május 22–23-ai
Csanád vármegyei látogatását. Filmvetítést, kiállítást,
kerekasztal-beszélgetést szerveztek, az ünnepi szent-
misét követően pedig felavatták a hercegprímás emlék-
szobáját, amelynek berendezéséhez Kiss-Rigó László
püspök két igazán különleges ajándékkal járult hozzá.*

– Igen, elfogult vagyok. Nem a le-
gendák, hanem a valóság miatt sze-
retjük Mindszenty atyát. Egy sötét
korszak hőse volt, de az ő lelke és
a környezetéé nem volt fekete – fogal-
mazott talán minden emlékező nevé-
ben Kovács Gergely, a Magyarországi

legnagyobb eseménye, hiszen mint-
egy harmincezen várták a magyar
katolikus egyház vezetőjét. Igaz, vol-
tak olyanok, akik nyolcvanezres lét-
számot becsültek, a beszédes nevű
Kukucska János kommunista pro-
pagandista pedig először tizenöt-

Európában, sőt a tengerentúlon is el-
ismerik munkásságát. Horváth Attila
alkotmánybíró, jogtörténész rámuta-
tott, már zalaegerszegi plébánosként
is jelentős eredményeket ért el: felszá-
molta az analfabetizmust a település-
en, segítette a rászoruló családokat,
majd veszprémi püspökként az egy-
házi területek egy részét földosztás
céljára akarta felajánlani, de – a kom-
munistákkal ellentétben – nem törpe-
parcellákat, hanem életképes paraszti
birtokokat kívánt létrehozni.

Pálfai Zoltán, a Szent István Király Plé-
bánia plébánosa elődjéről, a kommunis-
ták által csak „makói Mindszentynek”
hívott Csepregi prelátnak szerepéről
beszél annak megtalált naplója alap-
ján. Komoly viták zajlottak a látoga-
tás menetrendjéről, de ezek elülte után
is gondoskodtak az egyház ellenfelei,
hogy május 23-án ne legyen események
nélküli: „váratlanul” elment az áram
aznap, de készültek generátorokkal,
majd „véletlenül” a körmenet útvona-
lán egy teherautó „robbant le”, de a fia-
tal katolikus legények arrébb tolták.

Horváth Attila ezzel kapcsolatban
megjegyezte: látni kell az itt lévő har-
mincezer ember bátorságát, akik részt
mertek venni a Marosmenti Mária-
napokon egy olyan időszakban, ami-
kor államosították az egyházi intéz-
ményeket, és sorra börtönözték be
a papokat, a szerzeteseket, a püspö-
köket, illetve az év végén magát a her-
cegprímást is.

A beszélgetést követően átadták
a „szeretet virágait” azoknak, akik
vagy fiatalon vettek részt a Mária-
napokon, vagy valamely közeli csa-
ládtagjuk képviseltette magát azon.

FOTÓK: TÓTH MARCELL

Kerekasztal-beszélgetés Mindszenty makói látogatásáról. A képen balról jobbra:
Horváth Attila alkotmánybíró, Medgyesi Konstantin történész, Kovács Gergely,
a Magyarországi Mindszenty Alapítvány igazgatója és Pálfai Zoltán makói plébános.

Mindszenty Alapítvány igazgatója
a Marosmenti Mindszenty-napok ke-
rekasztal-beszélgetésén. Mindszenty
József hercegprímás látogatása még
közel hét és fél évtized távlatából is
elevenen él a makóiakban.

Mindszenty az évezred hercegprímása?

A pénteki kiállítást megnyitó kerek-
asztal-beszélgetés vezetője, Medgyesi
Konstantin történész, a szegedi mú-
zeum igazgatóhelyettese úgy vélte, ez
volt Makó város történetének egyik

ezret írt a jelentésébe, majd áthúzta
és 11 136-ra javította – nem tudjuk,
hogy miként jutott ezen eredmé-
nyre. Azonban nemcsak Makó tisztel-
te Mindszentyt, hanem az egész or-
szág is. Medgyesi feltette a kérdést:
ha Wyszyński bíborost a lengyelek
az évezred lengyel primásának nevez-
ték, akkor Mindszenty lehet a magyar
megfelelője?

Kovács úgy vélte, nevezhetjük az év-
század hercegprímásának, hiszen fel-
emelte a szavát mind a nyilasok, mind
a kommunisták ellen, továbbá egész

a Szent István Király Plébániatemplomban.

– Mindszenty József bíboros hitelesen és hősiesen tett tanúságot hitéről – mondta. Hangsúlyozta, nincs igaza azon kritikusainak, akik az ő kommunisták elleni fellépését túlzottnan keménynek tartják, sőt talán még súlyosabb veszteség érte volna az egyházi intézményeket, ha „puhább” álláspontot foglal el. Abban tévedett, hogy csak rövid ideig tart a diktatúra, de végül neki lett igaza, a pártállami diktatúra elbukott. Ma Mindszenty bíboros példájából meríthetünk erőt, hogy megőrizzük keresztény értékrendünket, hitünket.

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes Mindszenty József alkotmányfelfogásáról beszélt. Kiss-Rigó László szavaihoz kapcsolódva ő is visszautasította a hercegprímás elleni vádakat. Az egyházi vezető nem illetéktelenül avatkozott bele a politikába, hanem hercegprímásként egyenesen kötelessége volt, hiszen ő is az országtanács tagja lett. Így nemcsak állampolgári, általános morális kötelességét teljesítette, amikor kiállt a náci időkben üldözött zsidók, majd a kommunisták által kitelepítésre ítélt svábok mellett, hanem mint az ország első közbizalmi méltósága cselekedett – hiszen az 1937. évi XIX. törvénycikk alapján annak tekintette magát. Úgy gondolja, Mindszenty József volt az a csillag, amely a magyar nemzetnek utat mutatott.

Habsburg-Lotharingiai Eduárd Károly főherceg, Magyarország vatikáni nagykövete szerint is különleges helyet foglal el Mindszenty az ország történetében, a nép reménysugarává vált a kommunizmus évtizedeiben. Makón viszont egy másik oldalát mutatta meg: a szentéletű, népét hitre vezető lelkipásztorét, aki több mint harmincezer embert tanít a hitre. Kifejezte reményét, hogy ez utóbbi szerepe a szentté avatásához is hozzájárulhat.

Átadták a makói Mindszenty-emlékszobát

A katolikus egyház, a Kardinal Mindszenty Stiftung és a Magyarországi Mindszenty Alapítvány támogatásával újították fel azt a helyiséget, amelyben a hercegprímás 1948. május 22-e éjszakáját töltötte.

A korhűen berendezett emlékszoba anyagához Kiss-Rigó László püspök két ajándékkal járult hozzá. Ezek egyike egy szőnyeg, amelyen II. János Pál pápa imádkozott Mindszenty József sírja előtt. Érdekesség, hogy mivel az utolsó pillanatban jutott eszébe a szervezőknek, hogy szükség lehet a szőnyegre, így az akkoriban esztergomi káptalan Kiss-Rigó püspököt kérték meg, hogy gyorsan hozza el szobájából a sajátját. A püspök ezen kívül felajánlotta a hercegprímás miseruháját, amely egy amerikai kiterő után az ő segítségével került vissza Magyarországra.

TÓTH MARCELL

Az emlékszoba átadása. Balról jobbra: Lázár János országgyűlési képviselő és felesége, Kiss-Rigó László püspök, Farkas Éva Erzsébet makói polgármester, Semjén Zsolt iniszterelnök-helyettes, Habsburg-Lotharingiai Mihály főherceg és felesége, Habsburg-Lotharingiai Eduárd Károly főherceg, Magyarország vatikáni nagykövete.

Átvették diplomájukat a GFE végzős hallgatói

Hálaadó szentmisével kezdődött június 24-én a Gál Ferenc Egyetem gyulai karának tanévzáró és diplomaátadó ünnepsége a Nádi Boldogasszony-templomban. Kovács Péter püspöki helynök, gyulai plébános arra hívta fel a figyelmet, hogy ezen a napon Jézus szívének ünnepét is tartjuk.

Hit, remény és hivatástudat kell ahhoz, hogy az ember a szakmáját méltóképpen teljesíteni tudja – fogalmazott Kovács Péter. – Az isteni szeretetben mindannyian részesülünk, és az a feladatunk, hogy jól közvetítsük. Vagyis, hogy jól adjuk azt tovább, amit az Isten nekünk adott. Ahhoz, hogy ezt meg tudjuk tenni, szükség van a tiszta szívre, a tiszta lélekre.

A végzős diákok számára nemcsak Gyulán, hanem a Gál Ferenc Egyetem más karain sem volt könnyű jól teljesíteni az elmúlt időszakban, hiszen a pandémia miatt a kurzusok és a vizsgák sokszor online térben zajlottak. Bitó Zoltán diplomás ápoló kiemelte, a vártnál is többet ad a diploma számára, több mindenre lehet használni, széles spektrumot mutat,

FOTÓK: SZABÓ ZOLTÁN

és lehetőségeket ad a munka világában.

Vincze Gábor, a Gál Ferenc Egyetem gyulai karának dékánja hangsúlyozta, az elmúlt évben az online oktatásról

áttértek a személyes konzultációkra, így könnyebben sikerült összefogni a hallgatókat. A közösséget a régi hangulatban próbálták oktatni, emellett nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy a jövőt is építsék. A megfelelő létszámú végzős hallgató egyértel-

műen a jövőt jelenti Békés megye számára. A június 24-ei gyulai eseményen mindent összevetve negyvenötvenven vehettek át valamilyen diplomát.

Az eseményen kiváló oktató címet kapott Dr. Homoki Andrea, és gyulai felsőoktatásért elismerést vehetett át Prof. Dr. Várkonyi Tibor.

Ugyanaznap a Gál Ferenc Egyetem Gazdasági Karának közel hatvan végzős hallgatója a békéscsabai Páduai Szent Antal Társszékesegyházban vehette át diplomáját. Itt a pénzügy-számvitel, gazdálkodás és menedzsment, valamint a műszaki menedzser szakos diplomákat kapták meg a végzősök. Őket Szigeti Antal plébános indította újtukra ezekkel a szavakkal: hittel valljuk, hogy minden Isten ajándéka, ő adja az értelmet, a képességet, a talentumokat, de azokkal nekünk kell okosan gazdálkodnunk.

SZABÓ ZOLTÁN

Szentmisén adtak hálát az elmúlt tanévéért

A hagyományokhoz híven tanévzáró szentmisét tartottak a Szeged-Csanádi Egyházmegye köznevelési intézményeiben. Átadták az intézményvezetői kinevezéseket, és a Szent Gellért Díj egyházmegyei kitüntetettjei is átvették érmeiket. Több mint félezer pedagógus vett részt a Te Deumon.

A Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság keretei között 76 intézmény működik: óvodák, általános iskolák és középiskolák. *Lipcsey Imre* főigazgató a Toronyirány magazinnak elmondta, további négy intézményt, köztük egy bölcsődét is átvesznek a nyár folyamán, így már minden korosztályt fogadhatnak a legkisebbektől az érettségiző diákokig. Nem egy esetben a kisebb települések közoktatási intézményei csak az egyházmegye segítségével tudnak megmaradni, a keresztény katolikus értékrend közvetítése mellett így egy másik, világi értelemben vett missziót is végrehajtanak. A szülők, a diákok nyitottak minderre, így folyamatosan növelni kell a beiskolázási kereteket.

Ezen eredmények pilléreinek – az óvodapedagógusoknak, a tanároknak és az őket segítő munkatársaknak – köszönték meg a munkáját, egyben hálát adtak az elmúlt iskolaévért a Szent Gellért Fórum rendezvénycsarnokában tartott tanévzáró Te Deumon.

– Mindannyian arra vállalkoztunk, hogy keresztény értékrend szerint végezzük szolgálatunkat, munkánkat – fogalmazott *Kiss-Rigó László* püspök. Hangsúlyozta, mindez nemcsak azt jelenti, hogy hagyományaink, kultúránk tekintetében keresztények vagyunk, hanem egyben személyes kapcsolatot feltételez Jézus Krisztussal,

neki kell hálát adni. Mind a Bibliában, mind a történelem során megfigyelhetők olyan folyamatok, amikor egy közösség, birodalom hanyatlik, majd újjászerveződik hasonló vagy valamilyen más formában. Ma az öreg kontinens, az Európai Unió küszködik komoly gondokkal, de él a remény, hogy lehet ezen segíteni.

– Nekünk, keresztényeknek, akik még vállaljuk az identitásunkat, kulturális tekintetben és hitünk tekintetében is feladatunk gyógyítani a beteg társadalmat – mutatott rá a püspök. – Ez nem azt jelenti, hogy rá kell kényszeríteni másokra a hitet, hanem azt, hogy Jézus Krisztust követve, mellette hitelesen tanúságot téve reméljük, hogy minél többen befogadják szívükbe a keresztény gondolatokat, a valódi értékeket.

Lipcsey Imre is megköszönte kollégáinak a munkáját. Kihívásokkal teli tanévet zártak: össze a pandémia jelentett nehézséget, az év hátralévő részében más kellemetlenségekkel kellett szembenéznüik, de a pedagógusok közössége olyan erős, hogy meg tudott küzdeni ezekkel. A diákok kiválóan szerepeltek a tanulmányi versenyeken, a művészeti megmérettetéseken, a sportversenyeken, sokszor a nagyvárosi, nagyobb létszámú iskolák tanulóinál is jobban. Azonban nemcsak ezek tekinthetőek eredménynek: ha egy-egy valamely tantárgyból gyengébb teljesítményt elérő diák jegyei javulnak a tanári munkának köszönhetően, az legalább ekkora siker.

Több új intézményvezető kinevezését adták át ünnepélyesen, valamint átnyújtották a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia által alapított Szent Gellért Díjat két nyugdíjba vonuló pedagógusnak. A díj arany fokozatát nyerte el *Caimacan Klára*, a békéscsabai Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola és Óvoda nyugdíjba vonuló igazgatója, valamint *Katona Zsoltné*, aki a szegedi Fény sugar Katolikus Óvodát vezette.

T. M.

FOTÓK: GÉMES SÁNDOR

Katona Zsoltné átveszi Kiss-Rigó Lászlóltól a Szent Gellért Díjat

Tripla jubileumot ünnepelt Gyulán Kovács Péter

Hatvan éve született, harmincöt éve szentelték pappá, és tizenöt éve teljesít szolgálatot Gyulán Kovács Péter. A békési püspöki helynököt, gyulai esperes-plébánost a Kiss-Rigó László püspök által bemutatott szentmisén köszöntötték a Nádi Boldogasszony-templomban.

A tőle megszokott szerénységgel és finom, öniróniát sem nélkülöző humorral jegyezte meg Kovács Péter a július 31-i ünnepi szentmisén, hogy nem tartja magát érdemesnek a díjakra, inkább azt érzi, most még többet kell dolgoznia. A hármass ünnepelésben részesülő plébános felidézte a városba kerülésének történetét is.

– Emlékszem, amikor tizenöt évvel ezelőtt, mielőtt Gyulára érkeztem volna, szólt a püspök atya, hogy ide fog engem helyezni. Én azt kérdeztem tőle, hogy a bátyám után? Össze fognak minket hasonlítani. Azt mondta, dehogy fognak, hiszen teljesen különbözőek vagytok. Ezt követően felhívtam a bátyámat, és elújságtam neki a hírt. Ő azt mondta, nagyon örül ennek, az ő fejében is megfordult már ez a gondolat, és azt mondta, ez a püspök atyának egy különösen jó húzása volt – mondta

FOTÓK: DÉVÉNYI ENDRE

A jubiláns Kovács Péter békési püspöki helynök, gyulai esperes-plébános mellett bátyja, Kovács József, a Szent Gellért Szeminárium rektora látható

Kovács Péter. A békési püspöki helynök, gyulai esperes-plébános 1962. július 5-én született Medgyesegyházán, 1987. június 20-án szentelték pappá Szegeden. Debrecen, Szeged, Kistelek és Békéscsaba után került Gyulára, ahol 2007. augusztus elsejétől lát el szolgálatot.

Az ünnepi szentmisét bemutató Kiss-Rigó László püspök arra hívta fel a figyelmet, hogy a hármass évforduló mellett ez az alkalom azért is számít különlegesnek, mert ritka az, hogy egy családból két testvér is pap legyen, akik ráadásul egymás után ugyanazon városban teljesítenek papi szolgálatot plébánosként.

– Ez a mai alkalom lehetőség számunkra, hogy megköszönjük Kovács Péternek a hűséges, fáradhatatlan, hosszú szolgálatot. Ahhoz még túl fiatal, hogy felsoroljuk az érdemeit, és reméljük, hogy a következő tizenöt-húsz évben is hasonló lelkesedéssel szolgálja majd az egyházmegye közösségét – fogalmazott Kiss-Rigó László.

DUDÁS FANNI

Gyula városa is elismerte a plébánost

Példaértékű munkássága, önzetlen hozzáállása, a lelki gondoskodás területén végzett tevékenysége, valamint az egyházközség vagyontárgyainak megóvásáért és gyarapításáért végzett munkájáért a szentmisén Görgényi Ernő polgármester a gyulai képviselő-testület nevében Gyula városért kitüntetésben részesítette Kovács Pétert. Az indoklásban elhang-

zott: Kovács Péter másfél évtizedes gyulai munkája során támogatta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Katolikus Karitászmunkáját. Méltóképpen ápolta Apor Vilmos emlékét. Híveinek lelki gondozására és az elsőként Gyulára kerülő káplánok támogatására is kiemelt figyelmet fordított, ahogy a kegytárgyak megóvását és gyűjtését is szem előtt tartotta.

Két diakónust szenteltek Gyulán

Tapodi Krisztiánt és Aleksza Jánost szentelte diakónussá Kiss-Rigó László püspök június 15-én a gyulai Nádi Boldogasszony-templomban. Ez az esemény szolgáltatót apropót az egyházmegyei papság hagyományos éves találkozásának, de ekkor zajlott az olajszentelés szertartása, illetve köszöntötték a jubiláns papokat is.

A szerdai nap ellenére zsúfolásig megtöltötték a hívek, a rokonok és az egyházmegye papsága a gyulai belvárosi templomot. A szentmisét bemutató Kiss-Rigó László püspök homíliájában a szolgálat fontosságát hangsúlyozva szólt a diakonátus szentségében részesező telekgerendási Aleksza Jánoshoz és a bordányi Tapodi Krisztiánhoz.

– Krisztus lelkipásztori szeretettel szolgált az embereket, nem uralkodott felettünk, így nekünk is lelkipásztori szeretettel kell szolgálnunk őket. Lehet, hogy ezentúl majd Jánost és Krisztiánt tisztelendő uraknak, netán atyáknak fogják hívni. De ne felejtjük el Jézus szavát, ne nagyon hívassátok magatokat atyának, mert egy Atya van a mennyben, uraknak se nagyon, hanem szolgáljatok! A legnagyobb dicsőség az, ha Krisztusnak szolgálhattok, vagyis ha az emberek szolgálatára lesztek. Ezt kell bizonyítanotok egy éven keresztül, hogy ha Krisztus valóban arra hívott titeket, hogy a papság szentségében, küldetésében részesedjete – hangsúlyozta Kiss-Rigó László.

A prédikációt követően a püspöknek tett fogadalomtétellel folytatódott a liturgia. Az ünnepélyes fogadalomtételt követően a Mennyei Atya áldását kérték a szerepokra, majd a jelöltek arcra borulva, míg a hívek térdelve énekelték a litániát. Ezután Kiss-Rigó László püspök diakónussá szentelte Aleksza Jánost és Tapodi Krisztiánt.

– Hivatásom a plébániai közösségekben és az ifjúsági táborokban született. Mindig is közel állt hozzám a fiatalokkal való foglalkozás, ezekben a táborokban pedig azt tapasztaltam, hogy nagyon sokat kapok, de én is nagyon sokat tudok adni másoknak. Mindezt az Isten ajándékának tartottam. Úgy gondolom, hogy ha én ennyi mindent kaptam Istentől, akkor azt tovább kell adnom. Ezt a szolgálatot pedig a papságban találtam meg – mondta Tapodi Krisztián.

A telekgerendási származású Aleksza János felidézte, már a békéscsabai katolikus általános iskola kisdiajként nagy hatást gyakorolt rá II. János Pál pápa személye.

– Hogy mit várok ettől a szolgálattól? Mindenképpen egy nagy békességet, és azt, hogy megtapasztaljam, Krisztus hogyan működik rajtam, a szavaimon, a kezemen keresztül a mai világban – fogalmazott Aleksza János.

A koronavírus járvány miatt nagycsütörtök délelőtt helyett ezen a nyári szentmisén került sor az olajszentelés szertartására, vagyis a liturgiában a szentségek kiszolgáltatásakor használt olajok megáldására. Ezután az évfordulóhoz érkező papokat, az ezüstjubiläumát ünneplő Bauer Csabát és Perlaki Györgyöt köszöntötték.

Ez a nap adott alkalmat az egyházmegyei papi találkozóra is, melyen a résztvevők kötetlenül beszélhettek meg az őket érintő, aktuális ügyeket.

CSISZÉR ÁRON

FOTÓK: SZABÓ ZOLTÁN

Ha nyár, akkor családtábor!

Idén már harmadik alkalommal vettünk részt a Szeged-Csanádi Egyházmegyéből érkező családokkal a zánkai Családi Erzsébet-táborban. A szervező Erzsébet Alapítvány olyan élményközpontú, speciálisan a családokra szabott program-sorozatot kínál, amely az Erzsébet-táborok szellemiségében, tábori környezetben teremti meg a biztonságos, gondtalan és programdús családi együttlét lehetőségét.

A családi táborokban a gyermekek a szülőkkel, és már a nagyszülőkkel vagy akár a dédszülőkkel együtt is táborozhatnak. Jelentkezni minden évben az együttműködő partnereken keresztül lehet, akik között van a Szeged-Csanádi Egyházmegye Pasztorális Helynökségének CsaládKözPontja is.

A Családi Erzsébet-tábor adta lehetőségek ideális alapot adtak arra, hogy a CsaládKözPont, mint együttműködő partner, fő céljaihoz illeszkedően a családok minőségi időt tudjanak együtt eltölteni, és közben más családokkal is tudjanak beszélgetni, játszani, kapcsolatba kerülni. A Balaton-part már önmagában is épp elég a feltöltődéshez, de a jobbnál jobb programoknak köszönhetően rendkívül tartalmas hétvégében volt részük azoknak a családoknak, amelyek a zánkai Erzsébet-táborban kapcsolódhattak ki a háromnapos hétvégéken.

A július első és harmadik hétvégéjén a megújult zánkai tábor minőségi szállásokkal, napi ötszöri étkezéssel és változatos programokkal várta a Szeged-Csanádi

Egyházmegyéből érkező, pihenésre vágyó családokat, mintegy 190 főt. Péntek este egy mesejátékot tekinthetünk meg, majd közösségi tábornyitó, vidám játék következett. A nap közös énekléssel, esti imával zárult.

A szombat közösségi lelki útravalóval indult. Reggeli után kézműves foglalkozások, baba-játszóház, arcfestés, családi társasjátékok, csocsózás, asztalitenisz, teqball, hajókirándulás és kalandpark szolgálta a kikapcsolódást és az élményszerzést. A családtagok gondtalan időtöltését – a közös programok mellett – az egyéni feltöltődést nyújtó elfoglaltságok is segítették. Ilyen lehetőség volt a relaxszoba, ahol a megfáradt szülők – főleg az édesanyák – egy igazán pihentető hátmasszírozást kaphattak.

A korábbi években nagyon népszerű volt a fiataljaink által szervezett strandröplabda bajnokság. Az ifjak lelkesedése gyorsan átragadt a szülőkre, így ők is beneveztek a versenybe, a többiek pedig lelkesen szurkoltak a pálya széléről az izgalmas meccsek során. A döntőben az ifjú titánok egy hajszállal előzték csak meg a meglepően dinamikus ötvenes szülők csapatát.

A part nyújtotta lehetőségek egyaránt megfeleltek a kisgyermekkel érkezőknek és a feltöltődni vágyó idősebbeknek. Este egy fantasztikus, lélegzetelállítóan profi cirkuszi előadás produkcióinak tapsolhattunk a cirkusz-sátorban, majd késő este arra is volt lehetőség, hogy a különböző településekről érkezők beszélgessenek, társasozzanak egymással a szállás földszintjén kialakított igényes közösségi terekben.

Vasárnap délelőtt *Kondé Lajos* pasztorális helynök atya bensőséges, gyermekbarát szentmisét celebrált a Szeged-Csanádi Egyházmegyéből érkezett családok körében. Az evangéliumban a hetvenkét tanítvány elküldéséről hallhattunk: ez a küldetés mindannyiunkra érvényes felszólítás is egyben.

Jó volt találkozni és erőt meríteni egymás jelenlétéből. Néhányan így fogalmazták meg gondolataikat a tábor után:

Örültem annak, hogy...

- ...újra egy jó közösségben tölthettünk egy hétvégét.
- ...sok ismerős családdal találkozhattunk, és a gyerekeim jó programokat találtak maguknak.

A legfontosabb az volt a számomra...

- ..., hogy új családokkal ismerkedtünk meg, lelkileg megerősödtünk, felemelő volt a mise.
- közösségben lenni.
- ..., hogy nem kellett főzni, házimunkát végezni, hanem volt idő a kikapcsolódásra, a férjemmel kettesben minőségi időt tölteni.

HUTTERNÉ GYURIS KATALIN
PASZTORÁLIS MUNKATÁRS
*(az erzsebettaborok.hu weboldal
 szövegeinek felhasználásával)*

Élménytábor nehéz sorsú gyermekeknek Domaszék-Zöldfáson

Második alkalommal valósult meg tábor a kispapok *Egy szívvel közösen* ajándékozási programjából. Az első alkalom meghatározó találkozásait átélve határozták el seminaristák és előljárók, hogy nem merülhet ki ennyiben, tartósabb „ajándékot” kell adniuk. Így született meg a Forrás-tábor 2021-ben. Egyházmegyeszerte olyanokhoz jutott el a meghívás, akiknek egyébként nincs lehetőségük eljutni nyáron táborba. Az *Értékes vagy!* – üzenetet közvetítő tavalyi tábor után idén a *Képes vagy!* tematikában álltak össze élménytáborra a programok Domaszék-Zöldfáson. Az egyházmegye lelki gyakorlatos központjában negyvenhét 8-15 év közötti hátrányos helyzetű gyermek vett részt a táborban hat seminarista, előljárójuk, *Serfőző Levente* prefektus, önkéntesek és a Szeged-Csanádi Egyházmegye Ifjúságpasztorációs Irodája munkatársai szervezésében.

– A négynapos tábor programjaiban váltakozott a komoly és a szórakoztató. Volt bűvész show, Crazy Jump, vadaspark és szakmák, hivatások bemutatkozása. A csoportvezetők minden este mesét olvastak, reggel és este pedig kreatív imádságra hívtak, melyben volt lehetőség hálaadásra, előretekinteni az álomra, egy-egy jó cselekedetre – adott összefoglalót *Tompa Szabolcs* negyedéves papnövendék. – Megkülönböztettünk fiúknak és lányoknak szóló programokat. A fiúknak az erőpróba-kitartás köré építettünk feladatokat, míg a lányoknak a nőiség, szépség köré. Készítettek fülbevalót, végeztek gerinctornát és feladatuk volt gyümölcssaláta összeállítás is.

Milasin Katalin, a Kateketikai Iroda munkatársa elmondta, ezek a gyerekek nehéz családi körülmények között élnek. Sok az egyszülős család, ahol a gyerekek évente csak egyszer-kétszer találkoznak az apjukkal, édesanyjukkal. Sokan nem is élnek együtt szüleikkel, nevelőszülőknél vagy a nagymamánál helyzetük el őket. Többségében nagyon kemény élettörténetek állnak mögöttük, a foglalkozások során előjön belőlük, mennyire sebzettek. A foglalkozások, a játék, a személyes figyelem mind megerő-

Képes vagy!

A Szent Gellért Szeminárium papnövendékei szervezésében, a Szeged-Csanádi Egyházmegye Kateketikai és Ifjúságpasztorációs Irodája támogatásával másodszor hívtak június 20-24. között táborozni olyan gyerekeket, akik főként otthon, a négy fal között töltik a szünidőt. A tábor szórakoztat és távlatokat mutat.

sítő élmény volt számukra, hogy a bennük lévő értékek kibontakoztatására kitartással és célok kitűzését követve képesek. Mindez távlatot nyitott számukra, valahonnan valahova tartanak. Mindezt együtt, közösségben átélve megtartó tapasztalat.

– Fontos volt a nevetés, a szórakozás, az együtt játszás. Megható volt a kíváncsiság, ahogy a következő programot várták – fogalmazta meg Katalin.

A táborban kispapok, hitoktatók dolgoznak együtt – emelte ki egymás megismerésének jelentőségét *Serfőző Levente*. Az előljárónak fontos, hogy a szűk körben megszületett szándék követőkre talált a seminaristákban, örül annak is, hogy a kispapok kipróbálhatják magukat tábor szervezésben. – Felelőségünk, hogy bevezessük őket ebbe a munkába, és kíséjük ebben azokat, akik majd az egyházmegye motorjai lesznek – mondta a prefektus.

– Kihívás, ugyanakkor bátorító, hogy a jövő papjaival dolgozhatunk itt együtt. Az összhang, a párbeszéd működik – értékeli a hitoktató.

Tompa Szabolcs egyáltalán nem sajnálja a befektetett munkát: – Fárastó, de tartalmas a tábor. Sokat jelent, hogy a fiatalok szeretik a kínált programokat, ezáltal megvan az egésznek az értelme.

A négy nap után új barátokat szerezve tért haza mindenki: gyerekek, kispapok, önkéntesek. Most sem kérdés, hogy lesz-e jövőre is tábor.

T. É.

FOTÓK: SZENT GELLÉRT SZEMINÁRIUM

Egyházmegyei ifjúsági tábor Domaszék-Zöldfáson

Közösség, kapcsolat, hit

„Bevállalod?” *Ezzel a mottóval rendezte meg az Ifjúságpasztorációs Iroda ifjúsági táborát Domaszék-Zöldfáson. Július 4–10. között a közösséget, az egyházhoz, egyházmegyéhez való tartozást megélve szerzett élményeket 70 középiskolás 20 önkéntes vezetésével. A gazdag programú tábor mára az egyházmegye életének részévé vált.*

Élményprogramok, beszélgetések, lelkinap, Face2face-imaest, előadások, tanúságtételek, kirándulás, sok sport, játék – ez dióhéjban az egyházmegyei ifjúsági tábor a Zöldfáson.

A program ismerkedéssel kezdődött. A Szeged-Csanádi Egyházmegye térképéhez szólították ki településenként a résztvevőket, akik röviden bemutatták lakóhelyük egy-egy különlegességét. A hetven résztvevő és húsz segítő Mezőtúrtól Apátfalváig, Mórahalomtól Gyuláig lefedte az egész egyházmegye területét. A tábort támogatja az egyházmegye, ezért papi ajánlással jutnak be a középiskolások. A kapacitások korlátozottsága miatt néhányan sajnos a várólistán maradtak.

– Az elmúlt 19 év alatt két generációnyi fiatal nőtt fel. Szerelmek születtek, házasságok kötöttek. Néhányan IPC munkatársak lettek, a többség a közösségi élet motorjává vált a helyi egyházközségében. A Szent Gellért Szeminárium öt egyházmegyes kispapja és korábbi táborozók segítőként kapcsolódnak be a szervezésbe – magyarázza *Serfőző Levente*.

A nyitó szentmisét *Levente* atya mutatja be. Az asszisztenciában jelen van *Aleksza János* és *Tapodi Krisztián*, a két júniusban szentelt diakónus is. *Levente* atyának a homíliában feltett kérdései bevezetik a témát: Milyen határok, keretek, szabályok között élünk? Mit húznak meg mások számomra, és mit határozok meg én? Miért van szükség határookra? Hol korlátoznak, hol segítenek? Miért érdemes feszegetni a határokat? Ezek a kérdések kísérik végig a tábort. Előadás, csoportbeszélgetés segítik hozzá a résztvevőket, hogy megtalálják saját válaszaikat.

A nap során kötött és szabadprogramok váltják egymást. A Zöldfás adottságai kiválóak. Az épület melletti röplabdahálónál folyamatos a játék, hátul megy a foci. A térköves részen felállították a Corn hole-t, az Amerikából származó dobójátékot. A fák alatt, az épület lépcsőin kisebb-nagyobb csoportok beszélgetnek, kártyáznak.

Telefon nincs. A szervezők eleve kérik, ne hozzanak elektronikus eszközt a fiatalok, a készülékeket pedig egy dobozban tartják, az a szokás, hogy 6 és 7 óra között telefonálnak haza a táborozók.

Az évek során kialakult a programstruktúra. *Mise* nyitja a tábort, a záró misét pedig rendszerint *Kiss-Rigó László* püspök mutatja be. A péntek lelkinap, melyen a fiatalokat megszólító módon hozzák közel az imamódokat. Idén a forgószínpad a lelkiismeret-vizsgálat témájával és egy lelkítükör összeállításával egészül ki. Ezt *Face2face-imaest* zárja, ahol már a fiatalok élni tudnak a megismert imaformákkal. Mindig van kirándulás, az egyházmegye településeit keresik fel. A 19 év alatt már sok helyszínt bejártak, idén Makó a célpont. Elhagyhatatlan program a mórahalmi fürdő, amit a város is támogat. A szórakozás a *Christian Party*, melyre kiöltöznek, és ahol a vezetők szolgálják ki a táborozókat.

FOTÓ: LAMBERT ATTILA/MAGYAR KURIÉR

Bevállalod? Hol vannak a határaink? Idén több szalon közelítették meg a témát. Egy fiatal házaspár, *Lele Máté* és *Kispéter Anna* a párkapcsolatban megélt határok kérdését boncolgatják a fiatalokkal, az emberi élet határainak kérdését közelíti meg *Paulik Fecó* fejjel festő művész, míg *Pécsi Rita* előadása a virtuális világban való jelenlét hatásait és határait állítja a középpontba.

Tapodi Krisztián szerint a tábor erőssége az a jó atmoszféra, ami a csoportvezetők lelkesedésének és gyerekközpon-túságának köszönhető.

– Mindenki azért van itt, hogy a gyerekek jól érezzék magukat. – A papnövendék számára az a meghatározó kérdés, hogyan adható át a fiataloknak a hit.

– A közösség, a kapcsolatok és a hit felé tett lépések jelentik a legnagyobb értéket – értékeli az együttlétet *Serfőző Levente*. – Az egy hét gyorsan elszalad, de a barátságok megmaradnak. Az IPC lelkinapjai, a Szent Gellért Találkozó segít ezek ápolásában, míg jövőre újra találkozhatnak a Zöldfásban.

TRAUTTWEIN ÉVA

Nem lehet nyár hittantábor nélkül

A Szeged-Csanádi Egyházmegye a kateketikai irodán keresztül minden évben támogatja az egyházmegyében rendezett hittantáborokat. Egy-egy tábor felér egy évvel – ez ad motivációt a katekétáknak, hogy az iskolaévet követően a nyári szabadság alatt táborozni hívják tanítványaikat.

A hitoktatók többsége lelkesedéssel vállalja a feladatot.

– Örült lennék, ha nem csinálnám, hiszen egész éves munkámat könnyít meg velem. Néhány nap alatt a gyerekekkel annyit érek el, mint egy év alatt – mondja a 72 éves *Böginé Varga Veronika*, aki minden nyáron négy tábort visz. – Amiről évközben ismeretek szintjén hallanak a gyerekek, azt a tábor alatt megélik, a közös élményeknek nagy közösségteremtő erejük van, ez képes hordozni a gyerekeket.

Idén egyházmegyeszerte negyvenöt tábori program szerveződött, egynapos kirándulások, napközis és ottalvós táborok. Ezekben 1535 általános és középiskolás vesz részt, 229 önkéntes kapcsolódik be lebonyolításukba, a hitoktatóknak körülbelül kétharmada vállalja nyaranta a táboroztatást. 16 millió forintba érkezett kérelem, ebből 14 millió forintot tudott biztosítani az egyházmegye. A támogatásból

finanszírozható a szállás, az étkezés, valamint a programok költsége. Az egyházmegye hozzájárulásának köszönhetően nemcsak élménydús napokat tudnak nyújtani, de a szegény sorsú gyerekeknek sem kell lemondaniuk anyagiak miatt a táborról.

– A tábor támogatási rendszere mindenképpen ösztönző, a hitoktató azt látja, van egy alap, amivel el lehet indulni – tájékoztat *Vargáné Bögi Veronika*, a kateketikai iroda munkatársa.

Előnyt élveznek azok a pályázatok, ahol valamilyen módon a helyiek is bekapcsolódnak. Nagyon lényeges, hogy egy-egy ilyen alkalom megmozdítsa az egyházközségeket, mert hosszútávon úgy tartható fenn a táboroztatás, ha a település is megmozdul a gyermekek érdekében.

– Sok helyen szép összefogást láthatunk. Az egyik szülő gyümölcsöt visz, a másik süt valamit, a Rózsafüzér Társulat főz a gyerekeknek... Igazából nemcsak a gyerekek, a felnőttek is megérik a közösség szépségét – tapasztalja *Veronika*.

Az egyházmegyei hittanos táborokat mindig a hitoktató szervezi. Ez a legszerencsésebb megoldás, hiszen ő ismeri a csoportját, a helyi adottságokat. A hitoktatók megtapasztalják, hogy a tábor preevangelizációs lehetőség. A nyári program vonzó azok számára is, akik csak „odacsá-

pódnak” a hittancsoporthoz, a tábornak köszönhetően ráérezhetnek, mit jelent az egyházhoz tartozni. Így a tábor után tudatosabban vannak jelen a hittancsoportban.

– Gyakori, hogy az ifi csoport a saját táborában felkészül arra, hogy önkéntesként bekapcsolódjon a kisebbik táborába. Közösségi szolgálatként is bekapcsolódnak gimnazisták a tábori munkába. Itt azt élik meg, egymásra figyelő közösségben vannak, örömet okoz nekik, hogy megbíznak bennük, és sokszor ott maradnak a plébánia ifjúsági csoportjában. A középiskolások részvétele a táborban nagy érték. Példájk, ahogy önkéntesként jelen vannak, nagy vonzerő a gyerekeknek – avat be a részletekbe *Veronika*.

Az iroda munkatársai folyamatosan tartják a kapcsolatot az egyházmegye katekétáival. Órákat látogatnak, mentorként kísérik a tanítást. Évente két lelkinapot is szerveznek, továbbképzéseket és szupervíziót biztosítanak, módszertani délutánokat tartanak.

É. T.

Hamarosan itt a KATTÁRS!

Egyhetesre bővült a szeptemberi szegedi KATTÁRS programsorozata. A Katolikus Társadalmi Napok különféle érdeklődésű, életállapotú fiatalok és idősebbet igyekszik megszólítani, bemutatva az egyház társadalmi szerepvállalását. A kínálatba Serfőző Levente ad kedvcsináló betekintést.

Az eseménysorozat egyszerre a Szeged-Csanádi Egyházmegye belső ünnepe és országos hatósugarú rendezvény.

– Egymást gazdagító, kiegészítő együttállásnak vagyunk a tanúi. A KATTÁRS gazdagítja az egyházmegye Szent Gellérthez kapcsolódó ünnepeit, melyek pedig szervesen kapcsolódnak a rendezvény alap gondolatához Szent Gellért püspök személye, a szerzetes, a tanító-nevelő, a tudós pap, az egyházszerző élete által – mutatott rá az oktatási helynök. A programok szeptember 18-án *Kiss-Rigó László* püspök kezdeményezésére ökumenikus istentisztelettel kezdődnek. 19-én a Somogyi Könyvtár ad helyet *Simon András* kiállításának, felvonultatva azokat a műveket, melyeken a művész a szeretet társadalmi megnyilvánulásainak formáit, az irgalmasság cselekedeteinek példáit dolgozza fel. A tárlatot a művész és *Thorday Attila* újszegedi plébános beszélgetése vezeti be. Célzatos a helyszínválasztás, a szervezők remélik, hogy az egyháztól távolabb álló embereket is meg tudják szólítani.

Ugyanitt lesz 23-án Horváth Gábor *A magyar katolicizmus reménységei* című, a dóm és a Dóm tér művészettörténetét feldolgozó könyvének bemutatója is. A szegedi közösség életéhez spirituálisan és kulturálisan is szorosan kapcsolódó két helyszínt hozza közel a szerző történeti megközelítésben, a katolikus társadalmi napok üzenetét kiemelve.

20-án az etikus kereskedelmi mozgalom, a fair trade az egyetemisták számára szervezett interaktív előadás témája. Ezen a napon nyitják meg

Érszegi Márk Aurél *Katolikus jelenlét a világban* című kiállítását, mely azt mutatja be, hol és milyen módon voltak jelen magyar katolikusok történelmünk ezer éve során, és miként gazdagította a világ történelmét ezáltal a magyarság.

A hat egyházi szakkollégium hallgatósága számára tartanak szintén 20-án szakmai estet a *Hungary helps* programról. Hogyan lehet a programhoz kapcsolódni, milyen társadalmi vetülete van, mit jelent a jövő generációja számára? Az üldözött keresztények magyar segítségnyújtás programját egyetemista centrikusan *Azbej Trisztán* fogja bemutatni. A 21-e az egyetemistáké. A hit és tudomány lesz a számukra rendezett a tanulmányi nap témája.

A KATTÁRS csütörtöki megnyitójának sarokpontjai már kialakultak. A nyitó misét 18 órakor a dómban mutatja be *Veres András* győri megyéspüspök, az MKPK elnöke. Megnyílik a Bálint Sándor életét feldolgozó utcai kiállítás, és ekkor lesz a Szent Gellért Fesztivál első koncertje a dómban.

Pénteken *Megújulva a közös értékeinkben* címmel oktatástörténeti konferencia lesz, mely Klebelsberg és Glattfelder személyét állítja a középpontba, mint a szegedi oktatás megújításának motorjait. Külön fejezetet szentelnek *Sík Sándor* munkásságának, a piaristák és az iskolánövérsek jelenlétének a szegedi oktatásban. A nap eseménye a KATTÁRS kupa a Szent Gellért Fórumban. Este *Marton Zsolt* családreferens püspökkel a családokért és a családokkal bemutatott szentmise lesz, mely után a dómból fáklyás körmenetben vonulnak ki a résztvevők a Dugonics térre, ahol dicsőítő koncertet tartanak. Párhuzamosan folytatódik a Szent Gellért Fesztivál is a dómban.

A szombati nap a vásári forgatag a Dóm téren, mely a Pasztorális Helynökség szervezésében valósul meg. Egyházmegyei szervezetek, intézmények, közösségek mutatkoznak be, lesz könyves utca egyházi könyvkiadók jelenlétével és gasztro utca is, ugyancsak egyházi termékkel, a színpadon pedig az egyházmegyei oktatási intézmények diákjai lépnek fel. A látogatóközpontban pódiumbeszélgetést tartanak *Dolhai Attila*, *Böjte Csaba* és *Csóky András* részvételével. Ez a nap egyben a Szent Gellért ifjúsági találkozó napja is. Este *Tóth Gabi* és *Kovács Ákos* lép fel.

Vasárnap a záró szentmisét *Erdő Péter* bíboros, prímás mutatja be, és adja át a következő rendező egyházmegyének az egyház társadalmi tanításának kompendiumát. T.

Apák és fiúk zarándoklata Tihanyból Pannonhalmára

Együtt az úton

A Balaton-felvidék és a Bakony festői tájain át halad az út a két történelmi bencés apátság között, melyet a pasztorális helynökség családközpontja szervezésében bejártak az első ízben kezdeményezett zarándoklat résztvevői. Mit jelent apának lenni? Mik a kihívások? Hogyan éli meg a fiú az édesapjával való kapcsolatát? Mivel töltik a közös időket? – Hat nap beszélgetésben, imában fizikai kihívással.

FOTO: TRAUTTWEIN EVA

Az apák és fiúk szegedi csapata *Piros Adorján*nak, a pasztorális helynökség munkatársának a vezetésével július 10-én érkezett. Zamárdiba hozta őket a vonat Szegedről, innen gyalogoltak a szántódi révig, majd átkelve a Balatonon felkapaszkodtak a Tihanyi Bencés Apátságához. Miközben ismerkedtek a bencés monostor és természeti környezetével, beszélgettünk vállalkozásukról.

A zarándokút állomásait és tematikáját a Magyarországi Szerzeteselőjárók Konferenciájának Irodája állította össze, ezt alapul véve dolgozta ki apa–fia programját a családközpont. Az útvonal a Tihanyi Bencés Apátságtól Aszófő, Vöröstó, Nagyvázsony, Városlőd és Bakonyszentlászló érintésével vezet a Pannonhalmi Bencés Főapátságához a Szent Jakab-zarándokút nyomvonalát követve. A szegedi zarándokok napi 15–25 km-es távokat tettek meg. Az út egyszerre lelki töltekezés, pihenés, tartalmas beszélgetések, apa–fiú kapcsolatépítés, gyönyörködés a természetben és kulturális értékek megismerése. A Szent József-évben született kezdeményezést a járványhelyzetre való tekintettel tavaly el kellett halasztani, idén az egyházmegye támogatásának köszönhetően valósult meg a program.

Az úton csendes szakaszok és beszélgetések váltakoztak, melyek hol az apák és párhuzamosan a fiúk között zajlanak, hol az apák fiukat megszólító kérdéseket kaptak a vezetőtől. Az apák a családfői szerep megéléséről, az apaság kihívásairól osztották meg egymással gondolataikat, miközben a fiúk arról beszélgettek, hogyan élik meg édesapjukkal a kapcsolatot, milyen jó időt töltenek együtt, mi hiányzik nekik, mit szeretnének kérni az apjuktól.

– Voltak olyan szakaszok, amikor az apa és a fia gyalogolt együtt, és néztek rá a kettőjük közötti kapcsolatra, áttekintették a múltat, a közös élményeket, értékeket – mutatta be a tematikát *Piros Adorján*, és hozzátette:

– Egy ilyen zarándoklat megadja a lehetőséget, hogy apa és fia minőségi időt töltsön együtt, olyan időt, ami felér akár egy évvel, hiszen ez az idő csak az egymáshoz való kapcsolódásról szól.

A legfiatalabb résztvevő 10 éves, a legidősebb fiú 24 éves volt, aki éppen nősülés előtt áll, így egy fontos életszakaszt zárhat le édesapjával. A zarándoklat egyszerre szólt az apa–fia kapcsolatáról, ugyanakkor a résztvevők közösségként járják végig az utat.

– Mindkettő fontos. Mi, apák nagy jelentőséget tulajdonítunk annak, ha más apáktól halljuk, hogyan élik meg ők az apaságot, hogy nevelik a fiaikat, hogyan vannak jelen a családban, mit jelent számukra a családfői szerep – mondta *Adorján*.

A zarándokvezető jól felkészült. Tudja, férfiember a „kézfelfogható dolgokkal” tud mit kezdeni.

– A történeteinket tudjuk talán legjobban megosztani a fiainkkal és egymással. Talán nem tudjuk mindig megnevezni az érzéseket, de a megélt tapasztalatainkat el tudjuk mesélni. Van, hogy csak az elcsukló hang jelzi, hogy valami megérintődött a férfiemberben, vagy elhalkul, mert nem találja a szavakat, de a másik érti őt, anélkül, hogy kimondaná. A megosztások ugyanolyan fontosak a férfiaknak, csak egymás közt másképp beszélgettünk. Erre most megvolt az időnk és a módunk. A válaszokat az út, a fizikai megpróbáltatás is formálta. Igénybe vettük a testünket, elfáradtunk, de szabadabban tudtunk megnyilvánulni, hiszen kint voltunk a természetben, ami még nagyobb nyitottságot adott a beszélgetésre, hiszen a természetben való lét kedvet is csinált hozzá. A gyaloglás erősítette bennünk a türelmet, és segítette az egymáshoz fordulást – vélte a vezető.

É.

Az uniós püspöki bizottság aggódik az EP abortuszt támogató állásfoglalása miatt

Az Európai Unió Püspöki Konferenciáinak Bizottsága (COMECE) közleményben reagált az Európai Parlament (EP) 2022. július 7-i állásfoglalására az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának azon döntéséről, amely megsemmisíti az abortuszhoz való jogot az Egyesült Államokban, valamint az abortuszhoz való jog és a nők egészsége védelmének szükségességéről az EU-ban.

A brüsszeli székhelyű katolikus testület főtitkára, Manuel Barrios Prieto 2022. július 8-án kiadott közleményében sajnálatát fejezte ki az EP állásfoglalása miatt, amely „utat nyit az egyetemesen elismert emberi jogoktól való eltérésnek, és hamisan ábrázolja az abortusz tragédiáját a nehézségekkel küzdő anyák számára”. Az EP azon javaslatára, hogy foglalják bele az abortuszhoz való jogot az Európai Unió Alapjogi Chartájába, kifejtette, hogy ez a lépés „fokozná a konfrontációkat polgártársaink és a tagállamok között”. Hangsúlyozta, hogy az európai emberek szorosabb egységén kell dolgoznunk, nem pedig ideológiai akadályok és megosztottság létrehozásán.

Ferenc pápa sokszor hangoztatott álláspontját kiemelve kiegészítette, hogy „támogatnunk kell a várandós anyákat, és kísérnünk kell őket, hogy leküzdjék nehézségeiket a problémás helyzetekben”.

Kijelentette, hogy az Európai Parlament nem léphet olyan területre, mint például az abortusz, amely nem tartozik hatáskörébe, és nem avatkozhat be demokratikus uniós vagy nem uniós országok belügyeibe, és hozzátette: a radikális politikai napirendi pontok előmozdítása veszélyezteti az alapvető jogokat, beleértve a gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadságot, a véleménynyilvánítás szabadságát, a gyülekezési szabadságot, és rombolja a társadalmi kohéziót.

A COMECE főtitkára, Manuel Barrios Prieto

A COMECE elnöke, Jean-Claude Hollerich bíboros az EP-állásfoglalás elfogadása előtt is hangot adott az egyház aggodalmának azzal kapcsolatban, ahogyan az abortusz kérdését európai szinten kezelik. A bíboros Roberta Metsolával, az EP elnökével folytatott 2022. június 29-i találkozója alkalmával kijelentette:

– Az a kísérlet, hogy az abortuszt alapvető jognak tekintsék, ellentétes minden emberi lény méltóságának tiszteletben tartásával, ami az EU egyik pillére, és súlyosan veszélyezteti a vallás-, a gondolat- és lelkiismereti szabadsághoz való jogot, továbbá a lelkiismereti okokból való megtagadás gyakorlásának lehetőségét is.

A COMECE idén már többször egyértelműen megnyilvánult az abortusz és a magzat élethez való joga kérdésében. A testület elnöksége 2022. február 8-án nyilatkozatot adott ki, amelyben kifejezték komoly aggodalmukat Emmanuel Macron francia elnöknek az EU Tanácsának soros francia elnöksége alkalmából az Európai Parlamentben tartott 2022. január 19-i beszédében tett javaslatával kapcsolatban, hogy az abortuszhoz való jogot illesszék be az Európai Unió Alapjogi Chartájába.

A COMECE főtitkára 2022. június 10-én a Vatikáni Rádióknak adott interjút annak kapcsán, hogy az Európai Parlament 2022. június 9-én állásfoglalást fogadott el

az abortuszhoz való jogot fenyegető globális veszélyekről. Prieto atya akkor rávilágított, hogy jogi szempontból sem az európai, sem a nemzetközi jog nem ismeri el az abortuszhoz való jogot. A főtitkár aggodalmának adott hangot amiatt, hogy az EP-állásfoglalás bizonyos tendenciára utal az Európai Parlamentben és az európai intézményekben, amely nem kedvez az életnek. Felhívta a figyelmet, hogy a bajba jutott nőket nem szabad magukra hagyni,

és a születendő gyermek élethez való jogát sem lehet figyelmen kívül hagyni.

– Mindkettejüknek meg kell kapnia minden szükséges segítséget és támogatást – tette egyértelművé az egyház határozott álláspontját a COMECE.

KAMOCSA GÁBOR

Országos gyermekvédelmi konferenciát rendezett a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató és az ÁGOTA Alapítvány

„A mi felelősségünk...”

Szerte az országból mintegy nyolcszáz szakember vett részt azon a kétnapos szakmai tanácskozáson, amelyet a gyermekbántalmazások megelőzése érdekében szervezett a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató az ÁGOTA Alapítvánnyal közösen. A szakma legkiválóbb képviselői érkeztek Szegedre. Előadásokkal és workshopokkal kézzelfogható segítséget nyújtottak a gyermekvédelmi alapellátásban és szakellátásban dolgozóknak.

A szakmai rendezvény fókuszában a családjukból kiemelt, sokszor súlyosan traumatizált gyermekek álltak, esetükben ugyanis fokozottan fennáll a veszély, hogy bántalmazás áldozatai vagy elkövetői lesznek. Ez a két minőség akár össze is függhet egymással, a bántalmazott fiatalok gyakran maguk is bántalmazóvá válnak, ezért nagyon fontos a megelőzés. Erre mutatott rá felvezető gondolataiban *Kothencz János*, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató főigazgatója is, aki személyes történettel indította el a kétnapos szakmai diskurzust. Egykori, intenzetben nevelkedő társa történetét idézte fel, akit a nevelők annyiszor megvertek, hogy végül megszökött. Évekkel később az újságban olvasott róla: erőszakos bűnelkövetőként rendőri intézkedés alá vonták, eközben pedig életét vesztette.

– Beteg ember az, aki bánt egy gyermeket. Reagálnunk kell a gyermekek veszélyeztetettségére, mert a szakhatóság csak úgy tud beavatkozni, az alap- és szakellátás csak úgy tud segíteni, ha ezekről az esetekről időben tudomást szerzünk. Minden szereplő együttműködésére szükség van, hogy előrelépés történhessen a megelőzésben – hangsúlyozta a gyermekvédelmi szakértő.

A konferencián jelen volt és köszöntő beszédet mondott *Fülöp Attila* gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár és

Kozma Ákos alapjogi ombudsman is, aki egyben a gyermekek jogvédelméért kiemelten is felelősséget visel.

Fülöp Attila arra hívta fel a figyelmet, hogy a gyermekvédelem mindannyiunk felelőssége.

– A közös kiindulási alap az, hogy a gyermekbántalmazás kapcsán zéró tolerancia van. Ugyanakkor ennek ellenére a gyermekbántalmazás egy velünk élő valóság – hangsúlyozta a Belügyminisztérium államtitkára. Hozzátette, bízik a társadalmi együttműködésben, a kormányzat, a civil szervezetek, egyházak és családok összefogásában, és reméli, hogy ennek eredményeképpen csökkenhet a gyermekbántalmazási esetek száma.

Kozma Ákos az állami, az önkormányzati, egyházi és civil szervezetek közös felelősségéről beszélt. Kiemelte, kihívásokkal teli időszak vár a gyermekekre és a gyermekvédelemben dolgozókra is. Egyszerre szükséges a közös értékekben való hajthatatlanság, az állhatatosság és az egyénre figyelő rugalmasság.

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatót *Kristóf Pál* módszertani intézményrendszer-vezető képviselte, de kollégáink is megosztották személyes tapasztalataikat azokban a kisfilmekben, amelyeket a konferenciára készülve forgattak.

A két nap során kiváló előadások és módszertani műhelyek biztosítottak fórumot a témával kapcsolatos tájékozódáshoz, valamint a felekezeten, világnézeten, egyházi

FOTÓK: GÉMES SÁNDOR

és állami szférán átívelő közös gondolkodás alapjainak megteremtéséhez.

A rendezvényt a Premier Művészeti Szakgimnázium táncművészet szakos diákjainak bemutatója nyitotta meg, majd másnap a Domonkos Nővérek Liszt Ferenc Énekzenei Általános Iskola növendékeinek *Nem szabad félni* című zenés előadása zárta. Végül a konferencián résztvevők közösen alkották meg színes fonalból az együttműködések és kapcsolatok hálóját szimbolizáló szövedéket, amely megtartja a gondoskodásukra bízott gyermekeket és a szakembereket is.

HAJÓ EDINA

Egy hét az evangélium közelségében

Az ÁGOTA közösség egyik missziója, hogy a családjukat nélkülöző gyermekek és fiatalok létállapotához érzékenyülve közvetíti számukra az evangélium üzenetét. Azoknak, akik közülük kifejezetten érdeklődnek a lelkiség, a hit megtapasztalása iránt, a nyári szünetekben minden évben tábort szervez a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Országos Módszertani Intézmény pasztorációs csoportja és az ÁGOTA Alapítvány.

Az ország számos megyéjéből 23 gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermek és fiatal érkezett az idei Hit táborba ÁGOTA Falvára, akikkel az ökumené jegyében foglalkoztak a vakáció első napjaiban a pasztorációs csoport tagjai.

– A pasztorális tevékenységünk kiemelkedő programja ez, amelynek célja, hogy a gyermekek még inkább elmélyítsék egyéni vallásosságukat, és további megerősítést kapjanak a kortárs csoportban megélt hit által. Idén is volt köztük református, görög katolikus és római katolikus vallású egyaránt – ismerteti a tábor jelentőségét *Kothencz János*, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató főigazgatója. A táborozók bázisa a közösség új otthona, az ifjúsági, szabadidős, kulturális, képzési és lelkeségi központ

volt, amelyet kifejezetten a gyermekvédelmi gondoskodásban felnövő fiatalok számára alakítottak ki ÁGOTA Falván. Az egyhetes program során a foglalkozások, beszélgetések témái között éppúgy szó volt az evangélium

jelenlétéről a mindennapokban, mint a magyar labdarúgó válogatott történelmi, négygólos győzelméről az angolok ellen. Több kiránduláson is részt vettek, szakrális célpontokat kerestek fel Esztergomban, Szentendrén és Szegeden is.

A gyerekek és a felnőttek a napot közös imával kezdték, majd a keresztény hit alapjait jelentő értékeket dolgozták fel csoportos beszélgetéseken és feladatokon keresztül, miközben sokat énekeltek a táborra összeállított énekfüzet dalaiból. Természetesen a játék, a sport és a jókedv is része volt a mindennapoknak: sorverseny, foci, tábor tűz színesítette a délutánokat, estéket.

Az így eltöltött egy hét alatt nemcsak megismerték egymást a gyerekek, hanem közösséggé váltak: barátságok szövődtek köztük, megélték egymás elfogadásának szeretetének, tiszteletének érzését.

Ennek eredménye az idei tábor egyik imája, amit mindannyian megtanultak:

*A tegnap terhe már a tegnapé,
a holnap árnya még a holnapé.
Minden új reggelen
örök útitársamat köszönhetem:
Jó reggelt Uram, Jézus!
Jó reggelt öröm!
Jó reggelt békesség!
Jó reggelt kegyelem!
Ámen.*

VARGA MÁRTA

Kulturális mozaik

Indián nyár a múzeumban

Ki ne játszott volna indiánosdit gyermekkorában? Kit ne nyűgözött volna le a vadnyugati hősök rettenthetetlen eltökéltsége? Ki ne gyűjtana rá egy békepipára Winettou társaságában? Minden bizonnyal ezek a fölvetések fogalmazódtak meg a szegedi *Móra Ferenc Múzeum* vezetésének fejében, amikor idei közönségsiker gyanánt a Vadnyugat világát megidéző tárlatot álmodtak az eredeti helyszínekről kölcsönzött, különleges tárgyakkal. Az indiántárlat a júniusi Múzeumok Éjszakáján nyílt meg. Vele egy időben Makón a sepsiszentgyörgyi *Székegyházi Múzeum* '48-as anyaga került közönség elé – a látnivalók sorában Gábor Áron egyetlen fönmaradt rézagyújával –, a békéscsabai *Munkácsy Múzeumot* a kínai császárok terrakotta hadserege hódította meg, míg a csongrádi *Tary László Múzeum* megújulás előtt álló állandó kiállítását búcsúztatta nagy érdeklődéstől övezve.

Szabadtérik

A nyári színházak hangulata semmi máshoz nem fogható – vallják mindama tízezrek, akik ebben az esztendőben is Thália csillagtetős szentélyeit választották esti felüdülésképpen. A műfaj hazai éllovasa, a *Szegedi Szabadtéri Játékok* Dóm téri eseménySORA Zsuráfszky Zoltán Petőfi emlékének szentelt néptánc-fantáziájával vette kezdetét. A musical-dömping mellett futotta azért egy Traviatára is, miközben Újszegeden valódi ingyencsékcsák csábították a kifinomultabb ízlésű publikumot: a magyar '56-os tematikájú Abba-musical mellett Dés László vagy Rost Andrea is koncertet adott a Liget hársfái alatt. Gyulán a szokásos, magas színvonalú programkavalkád zajlott Shakespeare-rel és Tamásival, Bánk bánnal és Mandragórával. A *Makói Nyár* idei sorozatában egyaránt sze-

repezt vígjáték, musical és régizenei koncert. Mórahalmon a *Patkó Lovas Színház*, Szarvason a *Vízi Színház* csalogatott üde előadásokra. A nyár esti koncertek sorában előkelő helyet foglalt el az egyházmegye társszervezésében létrejött Dómkerti Esték, amely Kolonits Klára és a Danubia Szimfonikus Zenekar hangversenyének, az Ábrahám Consort régizenei koncertjének és a Jazzation Acapella Együttes estjének adott otthont.

Könyvhét – újból ünnepi keretek közt

Két inséges esztendő után az idén ismét a hagyományos, június eleji időpontban rendezték meg országsszerte az Ünnepi Könyvhétet. A dedikálásokkal, író-olvasó találkozókkal, könyvbemutatókkal, felolvasásokkal és zenés kísérelen-

munkálkodását bemutató, enciklopédikus tanulmánykötetével örven-deztette meg a betű szerelmeit. A szegedi könyvheti programokon az egyházmegye fenntartásában működő Gál Ferenc Egyetem Gerhardus Kiadója is lehetőséget kapott régebbi és újabb kiadványainak megismertetésére, szerzőinek bemutatkozására.

Nándorfehérvári napok

Mínt hogy Hunyadi János diadalmas törökverő seregei Szegedről, azon belül is az alsóvárosi ferencesek kolostorától indultak meg, hogy Kapisztrán Szent János lángelkű prédikációinak hatása alatt megállítsák az oszmán veszedelmet, *Kobári Nándor* jó évtizede szíven viseli a vitéz dél-alföldi hősök emlékének ápolását. Ebben az évben sem volt ez másként: a Kárász utcán végigvonuló historikus seregszemle

Nándorfehérvári Emléknapok 2022

dezzvényekkel csábító könyves fiesta a helyi könyvtermésre is ráirányította a figyelmet. A szelíd hangú lírikus, a József Attila-díjas *Simai Mihály* transzcendens irányultságú régibb és újabb verseinek válogatásával jelentkezett. Szeged utolsó mindentudója, *Apró Ferenc* pedig a jelentős és feledésbe merült szegedi írók-költők

nyomában Alsóvárosra látogatók har-cászati bemutatók, régizenei koncertek és kirakodóvásár közepette tehet-tek időutazást 1456-ba. A múltidéző szabadtéri piknik ebben az esztendőben a Kobzos Kiss Tamás emlékére a székesegyház látogatóközpontjában megtartott pódiumbeszélgetéssel és emlékkoncerttel is kiegészült.

Szobor Varga Mátyásnak

A téren, amelynek ölelésébe hatvan éven át álmodta meg drámák, operák és musicalek díszleteit, június 21-től szobor állít emléket a Nemzeti Panteonban a korszakos díszlettervezőnek, Varga Mátyásnak. Kolozsvár, Szeged és a főváros jelölik ki alkotói útját, amely sikerrel vette föl a kesztyűt színházesztétikai – és politikai korszakváltások – kihívásaival. Színházi munkásságával egyenértékű filmes díszlettervezői tevékenysége,

Varga Mátyás portréja,
Abonyi Grantner Jenő alkotása

amely közel száz, legendás rendezők nevéhez fűződő magyar film látványvilága révén ad számot a Kossuth-díjas alkotó kivételes stílusérzékéről, képzelőerejéről és leleményességéről. A díszlettervezés mellett Varga Mátyás figyelemreméltó életművet alkotott grafikai műfajokban éppúgy, mint keramikusként. Bécsi körúti házáat – munkáival egyetemben – Szeged városára hagyományozta. Az ide betérő látogató nem csupán a magyar színház- és filmtörténet jelentős állomásait idézheti föl, de szemtanúja lehet egy fáradhatatlan, sosem lankadó alkotó szellemiségének.

Fesztiválszezon

A nyári kulturális seregszemlék sorát a *Dél-Alföldi Katonazenekari Fesztivál* nyitotta Hódmezővásárhelyen. Szegeden a *Martin György Néptáncfesztiválon* vendégeskedő csoportok ropták utcákon-tereken és a pódiumon, vasárnap esténként pedig a Móra-park látott vendégül lengyel, lett, spanyol, cseh, francia és német táncscsoportokat és fúvószenekarokat az *Európai Népek Fesztiválján*. 46. évadával zajlott le a nagymúltú *Békéstarbosi Zenei Napok*. Az idén szimfonikus, fúvószenekari és kórushangverseny, zongoraest, orgonaavató koncert, jazz

Szathmáry Gyöngyi *Robbanás* című alkotása a Wagner-udvarban

és néptánc kapott helyet a programban. A képzőművészet kedvelői a *XIX. Szegedi Táblaképfestészeti Biennálén* a műfaj élvonalbeli alkotóinak műveivel találkozhattak, míg a Wagner-udvar a legjelesebb szegedi szobrászok – *Szathmáry Gyöngyi, Fritz Mihály, Kalmár Márton, Sejben Lajos, Szabó Tamás, Brzózka Marek, Darász József, Popovics Lőrinc* és mások – munkáival kínált szemlélni- és szemlélnivalót a belváros szívében.

MARTON ÁRPÁD

Minden adományforint kettőt ér!

Támogassa Ön is a Szeged-Csanádi Egyházmegye közszolgálati és karitatív tevékenységét!

Olvasóink minden adományként felajánlott egy forintja mellé még egyet tesz az OTP Bank. A pénzüntézet vállalta, hogy megduplázza az egyházmegyénk támogatására eljuttatott adományokat.

Az adományokat gyűjtő folyószámla száma: **11735005-20559850**

Az adománygyűjtésben részt vevő OTP bankfiókok listája:

otpbank

Békés megye

Battonya, Fő u. 86.
Békés, Széchenyi tér 2.
Békéscsaba, Szent István tér 3.,
Andrássy út 37-43. (Csaba Center)
Csorvás, Rákóczi u. 12.
Dévaványa, Árpád u. 32.
Elek, Gyulai út 5.
Füzesgyarmat, Szabadság tér 1.
Gyomaendrőd, Szabadság tér 7.
Gyula, Bodoky u. 9.
Medgyesegyháza, Kossuth Lajos tér 21/a
Mezőberény, Kossuth Lajos tér 12.
Mezőhegyes, Zala Gy. ltp. 7.

Mezőkovácsháza, Árpád utca 177.

Nagyszénás, Hősök útja 11.
Orosháza, Kossuth Lajos u. 20.
Sarkad, Árpád fejedelem tér 5.
Szarvas, Kossuth Lajos tér 1.
Szeghalom, Tildy Zoltán u. 4-8.
Tótkomlós, Széchenyi u. 4-6.
Újkígyós, Kossuth Lajos u. 38.
Vésztő, Kossuth Lajos u. 72.

Csongrád megye

Csanádpalota, Kelemen László tér 10.
Csongrád, Szentháromság tér 2-6.
Hódmezővásárhely, Andrássy út 1.

Kiskundorozsma, Negyvennyolcas u. 3.

Kistelek, Kossuth u. 5-7.
Makó, Széchenyi tér 14-16.
Mindszent, Köztársaság tér 11.
Mórahalom, Szegedi út 3.
Ruzsa, Alkotmány tér 3.
Szeged, Takaréktár u. 7.,
Aradi vértanúk tere 3., Vértói út 1.
Szentés, Kossuth Lajos u. 26.

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Kunszentmárton, Kossuth Lajos u. 2.
Mezőtúr, Szabadság tér 29.
Túrkeve, Széchenyi utca 32-34.

Nagyboldogasszony nyomában

A mennybe vétetett Szűz Mária

A katolikus egyház szentjeinek sorában immár mintegy két évezrede kiemelt tisztelet illeti meg Szűz Máriát, a megtestesült és emberré lett Isten, Jézus Krisztus édesanyját. Ugyan az egyházi évben számos ünnepe van Máriának, a legjelentősebb közülük Nagyboldogasszony napja (augusztus 15.), amikor is arra emlékezünk, hogy Szűz Mária földi élete végén testestül-lelkestül a mennybe vétetett.

Szűz Mária – vagy ahogyan a keleti szertartású egyházak nagy részében a liturgikus, vagy más szent szövegekben nevezik: az *Istenszülő* – személye olyannyira fontos a teológiában, hogy a róla szóló tanítás – a mariológia – a katolikus dogmatika egyik külön ága. Személye ugyanis elválaszthatatlan attól az alapvető hittételtől, hogy Jézus Krisztus egyszerre volt valóságos ember és valóságos Isten. Mária kultusza egyidős a kereszténységgel: megemlékeznek a Krisztushívó közösségek többek között születés- és névnapjáról. A legjelentősebb Mária-ünnep azonban az egyházi évben Nagyboldogasszony napja. Az ünnep teológiai tartalmáról a Magyar Katolikus Lexikonban a követőket olvashatjuk. „Mária földi életének befejezése után testével-lelkével együtt fölvetelt nyert a mennybe, föltámadt Fia dicsőségébe. A testével-lelkével együtt kifejezés a teljes üdvösséget hangsúlyozza. Krisztus is testi valóságban támadt föl, és az örök életbe mindenki csak személyisége szerint juthat. Az ember test és lélek egysége, így a túlvilági üdvösséget nem hordozhatja csupán a »lélek«.”

Mária földi életének a végét a jeruzsálemi keresztény gyülekezet már a negyedik-ötödik században ünnepelte, mint Mária elszenderedésének (*Dormitio sanctae Mariae*) napját, amely emléknap aztán Nyugaton is elterjedt. Noha a keresztények kezdettől fogva hitték és vallották Mária mennybevételét (*Assumptio beatae Mariae*), mint dogmát csak 1950-ban hirdette ki Tiszteletreméltó XII. Piusz pápa *Miserentissimus Deus* kezdetű bullájával. A magyar államalapítás és a keresztény egyházszerzés

korából való két fontos dél-alföldi bencés monostornak, a csanádinak és a szerinek Nagyboldogasszony volt a címünnepe. Az utóbbinak az alapjai jelenleg is megtekinthetők az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban. A Szeged-Csanádi Egyházmegyében több plébánia közössége Nagyboldogasszonykor tartja a búcsúünnepét, így például a csanádapácai és a kiszombori.

A szegedi nagytáj régi magyar katolikusainak életében is fontos volt Nagyboldogasszony napja, amelyhez vallási tartalma mellett számos néphagyomány kötődött. Szőregi találós kérdés volt: „Hol magasabb a föld az égnél? Ott, ahol Máriát eltemették.” A szeged-alsóvárosi ferences kolostor atyái ezen a napon hagyományosan virágokat szenteltek – köztük a Boldogasszony növényének tartott mentát –, amelyeket a hívek hazavittek és egész évben gyógyfüvekként alkalmaztak a legkülönbözőbb betegségek esetére. Tápén Nagyboldogasszony napján szentelt virágot tettek a fiatal pár ágyába, hogy gyermekáldásban legyen részük, s aztán a gyerekágyba is, hogy a kicsit óvja a bajtól, betegségtől. A tápai nép egyébként úgy vélte: az ünnep éjjelen egy rövid időre megnyugvást lelnek azok a tisztítóhelyen szenvedő lelkek, akik életükben tisztelték Szűz Máriát.

Az egyik „magyar szentember”, Orosz István Boldog emlékeztető Bálint Sándor néprajztudós által közreadott önéletírásában szerepel ennek a hiedelemnek az érzékeny leírása. „1911. augusztus 15-én éjjel 11 órakor a nagyharang megszólalt... Oda mentem a templomajtóhoz, hogy majd bemegyek. Nem látok senkit. A templomban nagy világosság volt, az orgona pedig ünnepélyesen szól. Újra nyitom a templomajtót, be van zárva. Hallom, hogy ének megzendül. Nagy hatalmasan éneklük: Örülj, vigadj tisztaságban megvirágozott anyaság, / Angyali ártatlanságban tündöklő menyasszonyság, / Mária, Mária, egek királynéja, bűnösök szószólója! – Ezt hallván szívem és lelkem örvendezett. Mindenáron be akartam a templomba menni. Kénytelen voltam az ajtaját öklömmel verni. Egyszer csak megnyílik az ajtó, egy ember – olvasó a kezében – kijött, mondván nekem: mit akarok. Mondom neki, hogy szeretnék

bemenni a templomba. Édes fiam, most nem szabad ide bejönni, mert mi mind túlvilágiak, megholtak vagyunk itt. Ma van Szűzanyánk, Mária mennybemenetele napja. Minden évben ezen a napon éjjelkor szentmisét szoktunk hallgatni...”

A misén ugyanis – az álom szerint – a tisztítóházban szenvedő lelkek vettek részt.

MIKLÓS PÉTER

Diego Velázquez: A Szűz megkoronázása, 1635/36. (Madrid, Prado.)

Az államalapító emlékezete

Első szent királyunk

Magyar nemzeti uralkodócsaládunkról, az Árpád-dinasztiáról – vagy középkori elnevezés szerint: a Turul-nemzetségről – mind első irodalmi szövegeink, mind a néphagyomány úgy tartja, hogy „szentkirályok” nemzetsége. Szent István király és első trónörökösünk, a fiatalon elhunyt Szent Imre herceg mellett Szent Lászlót, a lovagkirályt is a „szentkirályok” közé sorolta a népi emlékezet. Kultuszuk azonban inkább liturgikus és politikai jellegű volt, s a magyar nép történeti emlékezetébe – Lászlóé kivételével – nem nagyon került be.

Augusztus huszadika évszázadok óta hagyományosan az államalapító király és a magyar államiság ünnepe. Keresztény magyar államunk eredettörténete ugyanis elválaszthatatlan Szent Istvántól, aki már saját korában egy személyben testesítette meg a magyar állam programját: egy keresztény szellemiségű és európai elkötelezettségű, ugyanakkor minden külső nagyhatalmi befolyástól mentes, a saját értékei és érdekei szerint a maga útját járó független ország vízióját. Szent Istvánról írta Boldog emlékeztető Bálint Sándor néprajztudós, egykori kereszténydemokrata parlamenti képviselő a következőket. „István ott áll két világ határán. A pogány istenkirályság és az Ószövetségtől ihletett, Isten kedvező kegyelméből való uralkodói méltóság az ő hatalmas, mitikusvá vált alakjában ötvöződik össze. Pogány nemzetségének totemisztikus eredethagyománya, választottsága az Árpád-ház szentségi tekintélyében él tovább.” S hozzátette: „Az Árpádok kihalása után is mindig ügyeltek a származás folytonosságára és hivatkoztak arra, hogy a király egészen IV. Károlyig Árpád, illetőleg Szent István véreből származott.”

A magyar államiság nemzetünk történeti emlékezetében, néphagyományában, sőt hosszú évszázadokon keresztül közjogi életében is a szentség

tartalmával társult. Ennek jegyében tekintette népünk szentnek nemcsak az uralkodó személyét, de felségjelnyét, a Szent Koronát is, s nem utolsó sorban a magyar állam intézményeit és területét. Szép és jelképértékű kifejezése az előbbieknél, hogy az első magyar uralkodót, Szent Istvánt és az utolsó magyar apostoli királyt, Boldog IV. Károlyt is tiszteli a katolikus egyház.

Szent István államalapító és állam-szervező tevékenységének elismerése, s politikai és egyházi kultusza nagy lendületet kapott a két világháború között. A trianoni békediktátummal területének kétharmadától megfosztott országban a kormányzat Szent István Kárpát-medencei történelmi államának újraegyesítésében

Szent István ábrázolása a Képes krónikában, 14. század

reménykedett. Mindhiába. Ennek jegyében 1938-ban – halálának kilencszázadik évfordulóján – fényes külsőségek között emlékezett a magyar állam és a magyar kereszténység Szent Istvánra.

A két háború között az 1891 óta a hivatalos nemzeti ünnepek között helyet kapó augusztus huszadika ünnepelésének fontos momentuma, s több tízezer embert megmozgató vallási eseménye és látványossága volt a Szent Jobbkörmenet, amelynek során az első király ereklyéjét az esztergomi érsek vezetésével vitték ünnepi menetben a budai Várban. *Mindszenty József* bíboros, hercegprímás vezette az utolsó Szent Jobbkörmenetet 1947-ben. Egy évvel később, a „fordulat” – valójában az erőszakos kommunista hatalomátvétel – évében már nem engedélyezték az eseményt a hatóságok.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye több templomát is Szent István oltalmába ajánlották az elmúlt évszázadokban: Dombegyháza (1885), Hódmezővásárhely (1937), Kistelek (1778), Kübekháza (1853), Makó (1334, majd 1772), Medgyesbodzás (1871), Szatymaz (1901) és Végegyháza (1895).

Sík Sándor piarista szerzetes, katolikus pap, költő, író, műfordító, a szegedi egyetem irodalomtörténész professzora, akadémikus *Szent István király ünnepén* című, 1955-ben írt cikkében fogalmazta meg az alábbiakat: „Szent István ünnepe nemcsak a magyarok ünnepe. Ünnepe az egész kereszténységnek, hiszen ő az első európai uralkodó, akit az Egyház szentté avatott. Ünnepe az egész emberiségnek: a haladásnak, amelynek egy nagy jövőjű és nagy tehetségű fiatal népet állított szolgálatába; a kultúrának, amelynek fenyegető ellenségéből egyszer s mindenkorra harcos védelmezőjévé és lelkes továbbvivőjévé nevelte nemzetét. De ünnepe mindezekelőtt a magyarságnak: a magyar népnek, amelyet ő épített nemzetté, amelynek ő adott először alkotmányt, és amelynek ő mutatott utat a földi és égi örökkévalóság felé. Ünnepe minden egyes magyarnak is, hiszen fölséges alakja örök normája a magyar férfijellemnek.”

M. P.

Egyre vonzóbbá válik a klub a fiatalok számára!

FOTÓK: DÉVÉNYI ENDRE

Egy eseménydús év után hamarosan megkezdődik az új, ismét kihívásokkal teli időszak a Szeged-Csanád Grosics Akadémia utánpótlás csapatai számára. A jó hír az, hogy továbbra is az országos bajnokságokban folytatják a küzdelmeket, vagyis erős ellenfelekkel szemben mutathatják meg tudásukat. A fiatalok képzése terén fontos változás, hogy a jövőben három új, főállású szakember segít abban, hogy a Szegeden végzett munka minél komplexebb legyen. *Czebe Norbert* elsősorban a mozgásfejlesztésért lesz felelős, emellett segédedzői feladatokat is ellát. Fontos

Mind nagyobb megtartó erővel bír a Szeged-Csanád Grosics Akadémia – derült ki Halász László szakmai vezető szavaiból. A klub utánpótlás együtteseinél már javában zajlik a felkészülés, hamarosan új idény kezdődik.

szerep jut *Farkas Ákosnak* és *Cseszkó Szilveszternek*, mindketten sokat tettek azért, hogy a futballisták jó erőnlétet szerezzenek.

Halász László szakmai vezető arra hívta fel a figyelmet, hogy a korábbi évek nagyobb mozgása után a legutóbbi, lezárt évben érezhetően kevesebb játékos igazolt máshova, vagyis nőtt az akadémia megtartó ereje.

– Mindez egyrészt az itt folyó szakmai munkának köszönhető, vagyis annak az edzői közösségnek, mely sokat tesz azért, hogy az ide kerülő fiatalok nemcsak játékosként, hanem emberként is megállják a helyüket – mondta *Halász László*, aki hangsúlyozta, a jövőre nézve célként az fogalmazható meg, hogy minden szinten jobb teljesítményt kell nyújtani. Ehhez a jó alapokat a régióban kiemelkedőnek mondható szakmai program és a még mindig bővülő gyermeklétszám teremti meg. Az akadémiahoz tartozó körzetközpontoktól harminc játékos érkezik Szegedre, a mind népszerűbbé váló ovifoci-program pedig negyven új gyermek számára nyújt vonzó perspektívát.

Hosszabb távon a cél minden játékos számára leginkább az lehet, hogy a felnőttkor küszöbére érve az NB II-es gárdába beépülve építsenek karriert.

CSISZÉR ÁRON

Benépesült a gyulai akadémia

Igencsak izgalmas időszakot éltek az elmúlt hetekben a Szeged-Csanád Grosics Akadémia fürdővárosi telephelyén. Eddig soha nem látott létszámban jelentek meg itt a futballisták. A gyulai divízió is bővült ugyan létszámban, de a változást leginkább az okozza, hogy ide költözött a *Végegyháza* megyei első osztályú együttese és a *Gyulai*

Amazonok több csapata. A nagy jövő-s-menést csak erősítette, hogy a szegedi anyaegyesület több korosztályos gárdája és a *DAFC* gárdája is itt edzőtáborozott. Gyulán egyébként a célok változatlanok, továbbra is az a helyi divízió legfontosabb feladata, hogy minél több képzett, jó játékost adjon a szegedi anyaegyesületnek.

Pro Catechesi-díjjal jutalmazták az egyházmegye hitoktatóit

Pro Catechesi-díjat vehetett át *Kiss-Rigó László* szeged-csanádi püspöktől az egyházmegye két hitoktatója június 16-án, a szegedi Havas Boldogasszony-templomban rendezett katekéta Te Deumon. A Szeged-Csanádi Egyházmegye által alapított díj Don Bosco pedagógiájának, életszentségének, egyházhoz való hűségének példáját állítja a katekéták elé. A kitüntetést *Gyekiczki István Győzőné* és *Soczó Géza* kapta.

Gyekiczki István Győzőné szülővárosában, Gyulán kezdte óvónői hivatását. 1992-ben Szarvason, a Gya-

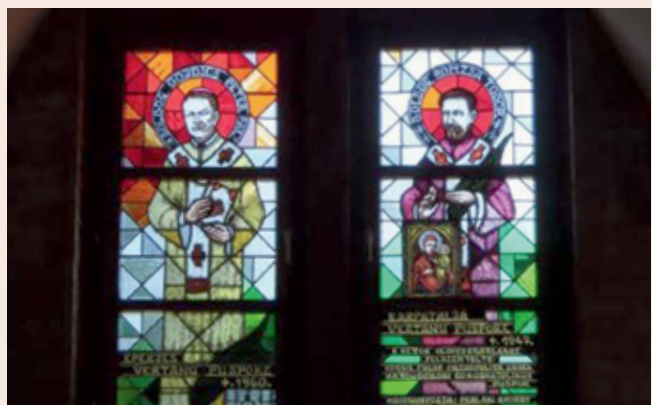
korló Óvodában új kihívás várta: a rendszerváltozás után új, keresztény szellemiségű óvodai csoport indítása. Négy évvel később hitoktató tanító diplomát szerzett. 2016-ban a Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Kara Mesteroktatói címmel tüntette ki. Nagy szerepet vállal az új pedagógus nemzedék nevelésében.

Soczó Géza 1995 óta szolgál hitoktatóként. Jelenleg Gyomaendrődön és Hunyán katekéta. 1999. június 4-én, a késő esti órákban villám csapott a hunyai templomba. Néhány perc múlva már égett a tető, a hatalmas lángok pedig pillanatok alatt a fa mennyezetbe is becsaptak. Géza az utolsó pillanatban, hősiiesen kimentette a lángok martalékából az Oltárszentséget. Ezt követően nagy szerepe volt az új plébánia felépítésében. A Mária Társulattal és a Karitászzal tagokkal közösen évek óta táborokat szervez a közösség gyermekeinek.

Újabb ólomüveg ablakkal gazdagodott az eperjesi templom

Ezüstmiséje alkalmából ólomüveg ablakokat adományozott az eperjesi Szent László-templomnak a filia lelkipásztora, *Perlaki György*. Az egyik szárny *boldog Gojdićs Péter Pál* görögkatolikus mártír püspököt, a másik *boldog Romzsa Tódort*, Kárpátalja vértanú püspökét ábrázolja. Az ólomüveg ablakokat a jubiláns *Perlaki György* adományából *Perlaki József* Podmaniczky-díjas üvegművész készítette. Az ablakokat *Kocsis Fülöp* érsek-metropolita, a hazai görögkatolikus egyház vezetője szentelte fel.

Nagy munkabírással és hittel építkeztek a békéscsabai pedagógusok

Hálaadó szentmisén búcsúztatták el a békéscsabai Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola vezetőjét, matematika–fizika tanárát, hitoktatóját, *Caimacan Klárát*, valamint férjét, *Caimacan Octavian Mircea* fizika–matematika szakos tanárt.

A férj felidézte, a temesvári egyetem fizikus–fizikatanári szakán ismerkedtek meg, a Ceaușescu-rendszerből menekültek el 1989-ben. Anyagi alapok nélkül, két gyermekkel jöttek át a határon úgy, hogy tudták, nincs visszaút. Dombegyházán telepedtek le, harmadik gyermekük már ide született. A békéscsabai katolikus iskola 1994-ben kezdte meg működését, az akkori plébános és az igazgató kereste meg őket, hogy jönnének-e tanítani. Caimacan Klára, az intézmény igazgatója elmondta, az elmúlt harminc évben stabil tantestület állt fel, felfelé ível a gyermeklétszám, lelkületében, oktatási színvonalában is magas minőséget képvisel az intézmény.

Egészségügyi dolgozók látogattak a dómba

– Nagyon szép volt és érdekes, erre egy egész nap sem volna elég – mondta június 17-én és 24-én több egészségügyi dolgozó is, amikor végighallgatta a Magyarok Nagyszonya-székesegyházról és Dömötör-toronyról

szóló idegenvezetést, valamint megnézte a dóm tornyából látható panorámát.

A programot a Szeged–Csanádi Egyházmegye Pasztorális Helynökségének Szent Dömötör Kórházlelkesítő Szolgálatja szervezte azért, hogy a fáradtságos munkából egy kicsit kiszakítsa a deszki, hódmezővásárhelyi és makói kórházakban dolgozókat, akik közül több, mint negyvenen fogadták el a meghívást. A dóm látogatására az érdeklődő családtagokat is hívták, hiszen fontos volt, hogy akik szeretnék, közös élményt kapjanak.

Aratóünnepet rendeztek Zákányszéken

Kalásztűzéssel indult és az új kenyér megáldásával, valamint szeretetebéddel zárult a zákányszéki aratóünnep vasárnap. A szentmisét *Galaczi Tibor* piarista szerzetes, pszichológus celebrálta, aki prédikációjában az irigységtől való tartózkodásra és hálaadásra buzdította a híveket.

Korszerűsítették a szarvasi Szent Klára-templomot

Húszmillió forintból újultak meg nemrég a szarvasi Szent Klára-templom külső falai, az összegből ötmillió forintot a hívektől érkező adományok tettek ki. A felújítás püspöki hálaadó misét *Kiss-Rigó László* püspök mutatta be.

Még 2012-ben – a templom felszentelésének 200. évfordulóján, *Seidl Ambrus* plébános kezdeményezésére – új, rézborítású süveg került a toronyra a korábbi csonkatehető helyére. Majd korszerűsítették a padfűtést és hőszigetelő üvegfalakkal lezárhatóvá tették az oratóriumokat, 2018-19-ben pedig megtörtént a torony és a főhomlokzat festése. 2019-ben felújították az orgonát *Péntek Gergely* orgonaépítő segítségével, a Filharmónia Magyarország Nonprofit Kft. pályázatán elnyert hárommillió forintból. Tavaly nyár végén a templom falszerkezeteinek utólagos vízszigetelését végezték el, majd elkezdődött a homlokzatok és a nyugati fal felújítása. Az északi és keleti falak javításához pedig idén tavasszal láttak hozzá.

Személyi változások a Szeged-Csanádi Egyházmegyében 2022. augusztus 1-jétől

A Szeged-Felsőváros, Szent Miklós Plébánia és oldal-
lagosan a Szeged-mórávárosi Szent Kereszt Plébánia
plébánosa **Fazakas Attila** atya.

Máté János plébániai kormányzóként oldallagosan
látja el az algyői Szent Anna Plébániát.

Üllés, Páduai Szent Antal Plébániát, valamint oldalla-
gosan a forráskúti Urunk Mennybemenetele Plébániát
és a zombói Kisboldogasszony Plébániát **Olasz Attila**
atya vezeti.

Kopasz István plébános augusztus 1-jétől Mórahalmon,
a Szent István Király Plébánián szolgál.

Hódmezővásárhelyen, a Szent István Király Plébánián
és a mártélyi Szent Adorján Plébánián **Bajnai István**
tb. kanonok, plébános teljesít szolgálatot.

Battonyán a Szentháromság Plébániát valamint oldal-
lagosan Dombegyházán a Szent István Király Plébániát
és Kevermesen a Kisboldogasszony Plébániát **Kalaman
János** atya vezeti.

Blás Sándor plébános oldallagosan ellátja a nagykama-
rási Rózsafüzér Királynéja Plébániát.

DIAKÓNUSOK GYAKORLATA:

Aleksza János: Orosháza, Jézus Szíve Plébánia

Tapodi Krisztián: Csongrád, Nagyboldogasszony
Plébánia

Joó Balázs atya – saját kérésére – a továbbiakban a Kalo-
csa-Kecskeméti Főegyházmegyében teljesít szolgálatot.

Kétszáz éves a dorozsmai templom

Két évszázaddal ezelőtt lett gazdagabb egy hatalmas
kinccsel Kiskundorozsma, azóta áll a településrész szívé-
ben a Keresztelő Szent János-templom. 1822-ben 16 464
mázsára, azaz 164 vagon búzára becsülték az értékét, de
ezt később tovább növelte például az az orgona, melyet
iff. Kovács István szegedi orgonaépítő készített, valamint
az Irgalmasság oltára is, amelyben II. János Pál pápa vér-
cseppjét őrzik.

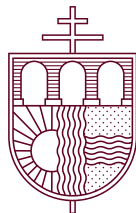
A búcsúi szentmisén *Veréb László*, a Szent Gellért Szemi-
nárium spirituálisja arról beszélt, hogy Keresztelő Szent
János volt az, aki már akkor megmozdult, örvendezett,
amikor édesanyja, Erzsébet találkozott Szűz Máriával,
Jézus édesanyjával. Hozzátette, ez jól mutatja azt, hogy
nem lehet elég korán kezdeni Isten szeretetét, az már
magzatállapotban elkezdődhet. A lekipásztor rámuta-

tott, Keresztelő Szent János és Jézus nagyon tisztelték
egymást, és amikor Jézus alámerült a Jordán folyóban,
János már akkor érezte, hogy feladata van, egész életét
a Szentlélek üzenetének tolmácsolásával töltötte. Jézus
látta benne az Istenre való hagyatkozását – tette hozzá.

Megerősítették az összetartozás élményét az ÁGOTÁ-sok

A Békés megyei gyermekvédelmi gondoskodásban élő
fiatalok és nevelőszülei számára rendezett családi napot
a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató július 8-án,
a CsabaParkban. Az ÁGOTA közösség fontosnak tartja,
hogy tagjai időről időre megtapasztalhassák az össze-
tartozás élményét, ezért rendszeresen szerveznek olyan
programokat, ahol ezt átélhetik a családjukból kiemelt
gyermek és nevelőszülei, akiket ezúttal sportvetélke-
dővel, sorversenyekkel, kutyás bemutatóval, motorozás-
sal, arcfestéssel, valamint ugrálóvárral vártak.

GÁL FERENC
EGYETEM

GÁL FERENC EGYETEM a Szeged-Csanádi Egyházmegye egyeteme

JELENTKEZZ A GFE-RE

2022. SZEPTEMBERI
HITÉLETI SZAKOS KÉPZÉSEKRE!

HATÁRIDŐ: 2022. SZEPTEMBER 12.

TEOLÓGIAI KAR

Hitéleti képzéseink:
teológia, katekéta, hittanár,
egyház- és művelődéstörténet,
pasztorális tanácsadás-karitás

MI A JÖVŐDRE KÉSZÍTÜNK FEL!

A GFE a szülőföld egyeteme.
A JELENTKEZÉSHEZ NEM KELL
EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI
ÉS NYELVVIZSGA!

Jelentkezés:

hitéleti szakokon belső felvételi: www.gfe.hu